РЕСПУБЛИКА ТАТАРСТАН

Исполнительный комитет Аксубаевского муниципального района

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ

Аксубай муниципаль районы башкарма комитеты

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

КАРАР

27.10.2025

№ 306

Аксубаево

Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы территориясендә хәрби конфликтлар барышында яисә шушы конфликтлар нәтиҗәсендә, шулай ук, кирәк булган очракта, тыныч вакытның гадәттән тыш хәлләре нәтиҗәсендә һәлак булган кешеләр һәм хайваннар мәетләрен ашыгыч күмүне оештыру чаралары турында

Гражданнар оборонасы турында" 1998 елның 12 февралендәге 28-ФЗ номерлы, "халыкны һәм территорияләрне табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән яклау турында" 1994 елның 21 декабрендәге 68-ФЗ номерлы, "Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы, "Гражданнар оборонасы турында" 1996 елның 12 гыйнварындагы 8-ФЗ номерлы федераль законнар нигезендә җирләү һәм җирләү эше", Россия Федерациясе Хөкүмәтенең"Россия Федерациясендә гражданнар оборонасы турындагы нигезләмәне раслау турында" 2007 елның 26 ноябрендәге 804 номерлы карары белән, Россия гадәттән тыш хәлләр министрлыгының 14 ноябрьдәге боерыгы белән.2008 елның 687 номерлы "муниципаль берәмлекләрдә һәм оешмаларда гражданнар оборонасын оештыру һәм алып бару турындагы нигезләмәне раслау турында" һәм гражданнар оборонасы буенча хәрби конфликтлар барышында яки шушы конфликтлар нәтиҗәсендә, шулай ук, кирәк булган очракта, тыныч вакыттагы гадәттән тыш хәлләр нәтиҗәсендә һәлак булган кешеләр һәм хайваннар мәетләрен ашыгыч рәвештә күмүгә бәйле чараларны планлаштыруны камилләштерү максатларында, Аксубай муниципаль районы Башкарма комитеты татарстан республикасы районы КАРАР БИРӘ:

1. Расларга:

Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы территориясендә хәрби конфликтлар барышында яисә шушы конфликтлар нәтиҗәсендә, шулай ук, кирәк булган очракта, тыныч вакытның гадәттән тыш хәлләре нәтиҗәсендә һәлак булган кешеләр һәм хайваннар мәетләрен җирләү буенча Нигезләмә (1 нче кушымта);

Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы территориясендә

хәрби конфликтлар барышында яисә шушы конфликтлар нәтиҗәсендә, шулай ук, кирәк булган очракта, тыныч вакытның гадәттән тыш хәлләре нәтиҗәсендә һәлак булган кешеләр һәм хайваннар мәетләрен ашыгыч күмү буенча комиссия турында нигезләмә (2 нче кушымта);

Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы территориясендә хәрби конфликтлар барышында яисә шушы конфликтлар нәтиҗәсендә, шулай ук кирәк булган очракта тыныч вакытның гадәттән тыш хәлләре нәтиҗәсендә һәлак булган кешеләр һәм хайваннар мәетләрен ашыгыч күмү буенча Комиссия составы (3 нче кушымта).

2. "Аксубай муниципаль районының гражданнарны яклау идарәсе" МКУ җитәкчесенә Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы территориясендә хәрби конфликтлар барышында яисә шушы конфликтлар нәтиҗәсендә, шулай ук кирәк булган очракта тыныч вакытның гадәттән тыш хәлләре нәтиҗәсендә һәлак булган кешеләр һәм хайваннар мәетләрен ашыгыч күмүне оештыру буенча чаралар планын эшләргә һәм раслауга тапшырырга.

3. Әлеге карар рәсми басылып чыкканнан соң үз көченә керә.

4. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуны Аксубай муниципаль районы Башкарма комитеты җитәкчесенең инфраструктура үсеше буенча беренче урынбасарына йөкләргә.

Җитәкче: С.Ю.Зайцев

Аксубай муниципаль районы
Башкарма комитетының
27.10.2025 № 306
карарына 1 нче кушымта

Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы территориясендә хәрби конфликтлар барышында яисә шушы конфликтлар нәтиҗәсендә, шулай ук кирәк булган очракта тыныч вакытның гадәттән тыш хәлләре нәтиҗәсендә һәлак булган кешеләр һәм хайваннар мәетләрен җирләү буенча нигезләмәләр

I.Гомуми нигезләмәләр

1.Әлеге Нигезләмә "Гражданнар оборонасы турында" 1998 елның 12 февралендәге 28-ФЗ номерлы, "халыкны һәм территорияләрне табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән яклау турында" 1994 елның 21 декабрендәге 68-ФЗ номерлы, "халыкның санитар-эпидемиологик иминлеге турында" 1999 елның 30 мартындагы 52-ФЗ номерлы федераль законнар нигезендә эшләнде. "Р 42.7.01-2021 "гостын раслау турында" 2021 елның 13 сентябрендәге 950-ст номерлы җайга салу һәм метрологиягә гражданнар оборонасы. Сугыш һәм тыныч вакытта мәетләрне ашыгыч күмү", Россия Федерациясе Авыл хуҗалыгы министрлыгының "биологик калдыкларны күчерү, саклау, эшкәртү һәм утильләштерүнең ветеринария кагыйдәләрен раслау турында"2020 елның 26 октябрендәге 626 номерлы боерыгы, Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы башлыгының "Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районында гражданнар оборонасын оештыру һәм алып бару турындагы нигезләмәне раслау хакында" 2020 елның 13 мартындагы 19 номерлы карары белән һәм хәрби конфликтлар барышында яисә шушы конфликтлар нәтиҗәсендә, шулай ук, кирәк булган очракта, тыныч вакыттагы гадәттән тыш хәлләр нәтиҗәсендә һәлак булган кешеләр һәм хайваннар мәетләрен күмү буенча чаралар комплексын оештыруга һәм үткәрүгә гомуми таләпләрне билгели. Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы территорияләре (алга таба-Аксубай муниципаль районы) - Аксубай муниципаль районы).

2. Әлеге Нигезләмә максатларында түбәндәге төшенчәләр кулланыла: мәетләрне ашыгыч күмү-хәрби конфликтлар барышында яки шушы конфликтлар нәтиҗәсендә, шулай ук, кирәк булган очракта, тыныч вакытның гадәттән тыш хәлләре нәтиҗәсендә һәлак булган кешеләр һәм хайваннар мәетләрен ашыгыч күмү буенча чаралар комплексы;

җирләү (күмү) урыннары-этика, санитария һәм экология таләпләренә туры китереп, һәлак булганнарның гәүдәләрен (калдыкларын) күмү өчен аларда төзелә торган зиратлар булган җир кишәрлекләре. Җирләү (күмү) урыннары, кайсы булуына карап, дәүләт һәм муниципаль, гореф-гадәтләре буенча җәмәгать, дин һәм хәрбиләргә бүленә.

кремация - мәетләрне махсус мичләрдә яндыру, үлгәннәрнең гәүдәләрен яндыру, теге яки бу җирләү йоласын үтәп күмү төрләренең берсе. Һәлак булганнарның гәүдәләрен (калдыкларын) күмү (күмү) халыкны санитария -

гигиена һәм эпидемиягә каршы тәэмин итү чараларының бер өлеше булып тора һәм йогышлы авырулар кабынуын булдырмау һәм яшәү өчен уңайлы шартлар тудыру максатында гамәлгә ашырыла.

II. Гражданнар оборонасы буенча сугыш һәм тыныч вакытта кеше һәм хайван мәетләрен ашыгыч күмүгә бәйле бурычларны хәл итү максатларында гамәлгә ашырыла торган төп чаралар

Гражданнар оборонасы буенча сугыш һәм тыныч вакытта кеше һәм хайван мәетләрен ашыгыч күмүгә бәйле бурычларны хәл итү максатларында гамәлгә ашырыла торган төп чаралар булып:

1. Күмү урыннарын алдан билгеләү;

2. Мәетләрне ашыгыч күмү чараларын тәэмин итү өчен гражданнар оборонасы көчләрен һәм чараларын булдыру, әзерләү һәм әзерлектә тоту, шул исәптән махсуслаштырылган ритуаль оешмалар базасында;

3. Һәлак булганнарның гәүдәләрен (калдыкларын) күмү (Күмү) урыннарын җиһазлау; 4. Мәетләрне эзләү, аларны табу урыннарын теркәү, һәлак булганнарны чыгару һәм беренчел эшкәртү, танып белү һәм документлаштыру, һәлак булганнарны күчереп йөртү һәм күмү эшләрен оештыру;

5. Санитар-эпидемиологик күзәтчелек оештыру. 1. Күмү урыннарын алдан билгеләү: 1.1. Участокларны сайлау һәм күмү урыннары өчен территорияләрне бүлеп бирү Аксубай муниципаль районы Башкарма комитеты тарафыннан, хәрби конфликтлар барышында яки шушы конфликтлар нәтиҗәсендә, шулай ук, кирәк булган очракта, Аксубай муниципаль районы территориясендә тыныч вакытның гадәттән тыш хәлләре нәтиҗәсендә һәлак булган кешеләр һәм хайваннар мәетләрен ашыгыч күмү комиссиясе белән берлектә (алга таба - Комиссия), СанПиН 2.1.2882-11 нигезендә уңай санитария-гигиена экспертизасы үткәрелгәндә, төзелеш кагыйдәләре нигезендә, гидрогеологик характеристикаларны, урын рельефының үзенчәлекләрен, грунтлар составын, әйләнә-тирә мохиткә рөхсәт ителә торган экологик йөкләнешләрне исәпкә алып һәм күмү урынының билгесез озак вакыт яшәвен тәэмин итәргә тиеш. 1.2. Җирләү урынын урнаштыру өчен җир кишәрлеге бирү җир законнары нигезендә, шулай ук Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән тәртиптә расланган проект документациясе нигезендә гамәлгә ашырыла.

1.3. Күмәк күмүләр үткәрү өчен Участок түбәндәге таләпләрне канәгатьләндерергә тиеш:

а) халык хуҗалык-эчү максатларында җир асты суларын куллана торган торак пункттан, ачык сулыклардан капма-каршы якка авышлык булырга; б) язгы ташу вакытында су басмаска;

в) грунт сулары максималь торганда, грунт суларының тору дәрәҗәсе җир өслегеннән 2,0 метрдан да кимрәк булмаска тиеш;

г) 1,5 метр һәм аннан да түбәнрәк тирәнлектә, туфракның дымлылыгы якынча 6 - 18% булган коры тишемле (Комлы, Комлы) туфракка ия булырга.

1.4. Күмү урыннары ерактан урнаштырылырга тиеш: а) санитария-яклау зоналары һәм предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның

санитария классификациясе буенча санитария кагыйдәләре нигезендә торак, Иҗтимагый биналардан, спорт-савыктыру һәм шифаханә-курорт зоналарыннан; б) халыкны үзәкләштерелгән су чыганагының су алу корылмалары, су чыганагын санитар саклау зоналары пояслары исәпләүләре һәм фильтрлау вакыты белән ераклыкның җитәрлек булуынраслап, кимендә 1000 м.

1.5. Җирләү өчен участокның күләмен билгеләгәндә төзелеш нормалары һәм кагыйдәләре белән билгеләнгән нормативтан (П-60-75 бүлеге) - 1000 кешегә 0,01 гектардан чыгып эш итәргә кирәк, торак пунктларга һәм торак кварталларга кадәр ара кимендә 300 метр булырга тиеш.

40 гектардан артык мәйданны бүлеп биргәндә, участокны мораль яклау зонасы белән бүленгән зоналарга бүлергә кирәк, һәр зона 40 гектардан артмасын һәм мөстәкыйль күмү урыны буларак эшли алсын. Җирләүне мораль яклау зонасында, шул исәптән кремациядән соң да урнаштырырга рөхсәт ителми.

Мораль яклау зонасының киңлеген кимендә 40 м кабул итәргә киңәш ителә.

1.6. Күмү урынына керү алдыннан мәетләрне китерү һәм бушату өчен мәйданчык каралырга тиеш, күмү урыннарында хәрби хөрмәт һәм башка ритуаль йолалар күрсәтү өчен мәйданчыклар каралырга тиеш.

1.7. Күмү территориясе периметр буенча койма белән әйләндереп алынырга тиеш. 2. Мәетләрне ашыгыч күмү чараларын тәэмин итү өчен гражданнар оборонасы көчләрен һәм чараларын булдыру, әзерләү һәм әзерлектә тоту, шул исәптән махсуслаштырылган ритуаль оешмалар базасында. Мәетләрне ашыгыч күмү буенча Команда (төркем) Гражданнар оборонасы буенча чаралар үтәлешен тәэмин итүче оешмалар, шул исәптән махсуслаштырылган ритуаль хезмәтләр (оешмалар) базасында төзелә, коммуналь-техник коткару хезмәте составына керүче структурадан гыйбарәт, мәетләрне ашыгыч күмү буенча чаралар комплексын үткәрү өчен әзерләнгән техника, җиһазлар, кирәк-яраклар һәм материаллар белән җиһазландырыла хәрби конфликтлар барышында яки шушы конфликтлар нәтиҗәсендә һәлак булган кешеләр һәм хайваннар, шулай ук, кирәк булганда, тыныч вакытның гадәттән тыш хәлләре нәтиҗәсендә. Гражданнар оборонасы буенча чаралар үтәлешен тәэмин итүче, шул исәптән, милек рәвешләренә карамастан, махсуслаштырылган ритуаль хезмәтләр (оешмалар) базасында, мәетләрне ашыгыч күмү өчен билгеләнгән команданы (төркемне) төзүче оешмалар исемлеге Аксубай муниципаль районы Башкарма комитеты тарафыннан эшләнә, раслана һәм оешмаларның тиешле җитәкчеләренә җиткерелә.

Аксубай муниципаль районы территориясендә хәрби конфликтлар барышында яисә шушы конфликтлар нәтиҗәсендә, шулай ук кирәк булган очракта тыныч вакытның гадәттән тыш хәлләре нәтиҗәсендә һәлак булган кешеләр һәм хайваннар мәетләрен ашыгыч күмү комиссиясе мәетләрне ашыгыч күмү буенча команда (төркем) составын һәм структурасын, Гражданнар оборонасы һәм алардан саклану буенча йөкләнгән бурычлардан чыгып, Аксубай муниципаль районы Башкарма комитеты билгели.гадәттән тыш хәлләр. Мәетләрне ашыгыч күмү буенча команда (төркем) эшчәнлеге Аксубай муниципаль районының Гражданнар оборонасы һәм халыкны яклау планы һәм

Аксубай муниципаль районының гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү буенча эш планы буенча гамәлгә ашырыла. Мәетләрне ашыгыч күмү командасын (төркемен) автомобиль транспорты һәм махсус техника белән тәэмин итү хәрби һәм мобилизация планнары буенча башка аеруча мөһим ташулар биләмәгән ресурслар хисабына башкарыла. Сугыш һәм тыныч вакытта мәетләрне ашыгыч күмү буенча Команда (төркем) төзелә: мәетләрне җыю өчен;

мәетләрне күмү урынына китерү; складлардан табутларны (герметик пакетларны яисә контейнерларны) күмү урынына китерү; зарарсызландыру һәм мәетләрне күмү.

Мәетләрне ашыгыч күмү буенча команда (төркем) эшчәнлеген координацияләүне "Аксубай муниципаль районының гражданнарны яклау идарәсе" муниципаль казна учреждениесе - Аксубай муниципаль районы территориясендә гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү буенча гражданнар оборонасы өлкәсендәге бурычларны хәл итүгә вәкаләтле структур бүлекчә гамәлгә ашыра. Мәетләрне ашыгыч күмү буенча команданың (төркемнең) шәхси составын әзерләү Россия Федерациясенең гамәлдәге законнары нигезендә, Россия гадәттән тыш хәлләр министрлыгының оештыру-методик күрсәтмәләрен исәпкә алып, шулай ук гражданнар оборонасы һәм гадәттән тыш хәлләрне бетерү буенча өйрәнүләрдә һәм күнегүләрдә катнашу нигезендә гамәлгә ашырыла.

3. Һәлак булганнарның гәүдәләрен (калдыкларын) күмү (Күмү) урыннарын җиһазлау Кремацияләнмәгән калдыкларны күмү Россия Федерациясенең гамәлдәге законнары нигезендә башкарылырга тиеш. Кремациядән (көлдән) соң калдыкларны урналарда күмү колумбар диварларда, колумбарийларда һәм каберләрдә башкарырга рөхсәт ителә. Гәүдә белән табутны күмгәндә кабер тирәнлеген җирле шартларга (грунтларның характерына һәм грунт суларының тору дәрәҗәсенә) карап билгеләргә кирәк, ләкин 1,5 м дан да ким түгел.

Туганнар каберлегендә җирләү дәүләт санитария-эпидемиология хезмәте органнары һәм учреждениеләренең санитар-эпидемиологик нәтиҗәсе булганда түбәндәге шартларны үтәгәндә рөхсәт ителә:

табутларның саны, тирәнлеге һәм күмү дәрәҗәләренең саны җирле климат шартларыннан һәм грунт суларының тору биеклегеннән билгеләнә; табутлар арасындагы ераклык горизонталь буенча 0,5 метрдан да ким булмаска һәм, өстенә чыбык-чабык яисә хыслы ботаклар салып, җир катламы белән тутырылырга тиеш.;

табутларны берничә тигезлеккә урнаштырганда, алар арасындагы ара вертикаль буенча 0,5 метрдан да ким булмаска тиеш. өске рәттәге табутлар аскы рәттәге табутлар арасындагы аралар өстендә урнаштырыла.;

ике дәрәҗәгә күмгәндә тирәнлек 2,5 метрдан да ким булмаска тиеш; кабер төбе грунт сулары дәрәҗәсеннән 0,5 м дан да ким булмаска тиеш; табутларның өске рәтеннән алып өскә кадәр Җирнең калынлыгы 1 м дан ким булмаска тиеш;

кабер өстенә 0,5 м биеклектәге калкулык ясала;

туганнар кабере төбендә мәетләрнең минеральләшүен тизләтү өчен канаулар һәм йота торган кое ясала, шулай ук кабер төбеннән кабер башына кадәр вентиляция каналы салына.

Үлгәннәрне күмү урынына алып бару махсус транспорт белән башкарыла.

Азык-төлек чималын һәм азык-төлек продуктларын ташу өчен кулланыла торган автотранспорттан тыш, үлгәннәрне йөртү өчен башка төр автотранспорттан файдалану рөхсәт ителә.

Үлгәннәрне күчереп йөрткәннән һәм җирләгәннән соң транспорт мәҗбүри рәвештә билгеләнгән тәртиптә кулланырга рөхсәт ителгән дезинфекция чаралары белән җыештырылырга һәм эшкәртелергә тиеш.

Аеруча куркыныч йогышлы авырулар таралуны булдырмау максатларында, этиологиясе ачык булмаган инфекциядән, шулай ук аеруча куркыныч инфекцияләрдән (дәвалау учреждениеләрендә үлгәннәр яки яру өчен патологоанатомия бүлекләренә кергәннәр) үлгәннәрне күмү процессы турыдан-туры патологоанатомия бүлегеннән цинкланган, герметик эретелгән табутларда башкарыла.

Югары радиоактив фонлы үлгәннәрне җирләү Россия Федерациясенең халыкның радиация куркынычсызлыгын тәэмин итүгә бәйле мөнәсәбәтләрне җайга сала торган законнары нигезендә җирләү урынының махсус бүлеп бирелгән участогында рөхсәт ителә.

Үлгәннәрнең мәетләрен яңадан күмү Россия Федерациясенең гамәлдәге законнарында билгеләнгән очракларда һәм тәртиптә башкарыла. Күмгәннән соң бер елдан да иртәрәк күмү киңәш ителми. Калдыклар чыгарылган очракта кабер билгеләнгән тәртиптә кулланырга рөхсәт ителгән дезинфекция чаралары белән эшкәртелергә, күмелергә һәм планлаштырылырга тиеш.

Туганнар каберлегеннән үлгән кешенең калдыкларын Россия Федерациясе субъектларының башкарма хакимият органнары яки җирле үзидарә органнары карары буенча туганнар каберлегендә күмелгәннәрнең барысын да санитар-эпидемиологик нәтиҗә булганда күчереп күмү очракларында чыгарырга мөмкин. Күмгәндә кулланыла торган предметлар һәм матдәләр (табутлар, урналар, веноклар, бәлзәмләүче матдәләр) санитар - эпидемиологик нәтиҗә булганда кулланылырга рөхсәт ителә.

4. Мәетләрне эзләү, аларны табу урыннарын теркәү, һәлак булганнарны чыгару һәм беренчел эшкәртү, танып белү һәм документлаштыру, һәлак булганнарны күчерү һәм күмү буенча эшләрне оештыру.

4.1. Гәүдәләрне эзләү, аларны табу урыннарын теркәү, һәлак булганнарны чыгару һәм беренчел эшкәртү. Һәлак булганнарның гәүдәләрен (калдыкларын) эзләү аларның разведкасын үткәрү барышында һәлак булганнарның гәүдәләрен (калдыкларын) күмү буенча командалар (төркемнәр) көче белән, җирле халыктан сораштыру мәгълүматлары буенча, рәсми органнар һәм гражданнар гаризалары буенча, шулай ук хәрабәләрне сүткәндә, урынны, биналар һәм корылмалар бүлмәләрен, шул исәптән подвалларны да карап чыкканда гамәлгә ашырыла. Һәлак булганнарны оешкан һәм планлы эзләү максатларында торак пунктларның, икътисад объектларының һәм янәшәдәге җирлекләрнең территорияләре эзлекле тикшерелә торган участокларга (зоналарга, секторларга) бүленә. Һәлак булганнарның гәүдәләрен (калдыкларын) табу урыннары күмү буенча команда (төркем) башлыгы тарафыннан күзәтү, узел, деталь һәм танып белү фотосурәтләре төшерү, гәүдәләрне (калдыкларны) табу урыннарының урнашу схемаларын төзү юлы белән урында озак вакытлы ориентирларга бәйләп теркәлә. Озак вакытлы ориентирлар дигәндә вакыт

дәвамында сизелерлек үзгәрешләргә дучар булмаган урынның рельеф элементлары, магистраль автомобиль (тимер юл) юллары, юлүткәргеч элементлары һ.б. аңлашыла.

Бина һәм корылмалар, подвал һәм башка тирәнәйтелгән бүлмәләр җимерекләре астыннан һәлак булганнарның гәүдәләрен (калдыкларын) чыгару авария-коткару һәм башка кичектергесез эшләр алып баруга, җимерекләрне сүтүгә, яңа төзелеш мәйданчыкларын әзерләүгә, җимерелгән биналарны һәм корылмаларны торгызуга һәм ремонтлауга җәлеп ителә торган көчләр аларны ачыклаганнан соң гамәлгә ашырыла.,

Һәлак булганнарның гәүдәләрен (калдыкларын) һәм янәшәдәге җирлекне, биналарны һәм корылмаларны миналауда шикләнелгән очракта, җитәкче (начальник) боерыгы буенча эшләр туктатыла, чолгап алу куела һәм күмү командасының (төркеменең) пиротехнигы чакырыла. Эш пиротехникның җитәкчегә (начальникка) миналарны бетерү турында докладыннан соң яңадан башлана.

Кирәк булган очракта һәлак булганнарның гәүдәләрен беренчел эшкәртү аларны танып белү һәм күмү (күмү) урыннарына илтеп җиткерү өчен шартлар тудыру максатыннан башкарыла.

4.2. Һәлак булганнарны танып белү Гәүдәләрне (калдыкларны) танып белү һәлак булган гражданнарның шәхесен ачыклау максатыннан башкарыла.

Һәлак булганнарның гәүдәләрен (калдыкларын) Эчке эшләр органнары хезмәткәрләре белгечләр - медицина хезмәткәрләре (судмедэкспертлар) катнашында карый. Тикшерү тәмамланганнан соң эчке эшләр органнары хезмәткәрләре тарафыннан һәлак булганнарның гәүдәләрен (калдыкларын) танып белү беркетмәләре төзелә.

Вәзгыять мөмкинлек биргән аерым очракларда шәхесне ачыклау һәлак булганнарның яшәү һәм эшләү урынындагы туганнарына, күршеләренә, хезмәттәшләренә һәм башка затларга гәүдәләрне (калдыкларны) танып белү юлы белән башкарылырга мөмкин.

Һәлак булучыларның шәхесен ачыклау өчен, шәхесне таныклаучы документлардан тыш, урында табылган хатлар, язу дәфтәрләре, фотосурәтләр һәм башка материаллар кулланыла, хәл мөмкинлек биргән аерым очракларда шәхесне ачыклау мәетне күрсәтү юлы белән, һәлак булучының яшәү һәм эшләү урыны буенча туганнарына, күршеләренә, хезмәттәшләренә һәм башка затларга танып белү өчен үткәрелергә мөмкин.

Шәхесне тышкы билгеләре буенча идентификацияләү авыр булган очракта, мәетләрне суд-медицина тикшерүе ысуллары белән танып белергә кирәк (яру, бармак эзләрен алу, тешләрне өйрәнү, генетик экспертиза.

Генетик экспертиза үлем турында таныклык бирүче медицина учреждениесе, Эчке эшләр органнары, Россия ГХМ, Россия Оборона министрлыгы таләбе буенча уздырыла. Бу очракта медицина таныклыгы экспертиза нәтиҗәләре нигезендә бирелә. Үлем шартлау яки башка гадәттән тыш хәл нәтиҗәсендә килеп чыккан хәлләрдә, аның аркасында калдыклар табылмый, үлем фактын шаһитлар шаһитлыгы буенча барлык дәрәҗәдәге башкарма хакимият органнарына яки судка билгеләргә рөхсәт ителә. Мондый ситуацияләрдә җирләүне башкарма хакимият органы яки суд карары буенча

бирелгән үлем турында таныклык нигезендә читтән торып үткәрергә рөхсәт ителә.

Һәлак булучының үлеменең беренчел сәбәбе һәлак булган урында табиб һәм хокук саклау органнары хезмәткәре тарафыннан билгеләнә.

Үлем турындагы табиб таныклыгы моргта мәетне яру нәтиҗәсендә врач-патологоанатом тарафыннан рәсмиләштерелә. Үлем турында таныклык Аксубай муниципаль районы Башкарма комитетының ЗАГС бүлеге тарафыннан үлем турында табиб таныклыгы нигезендә бирелә, бу гәүдәне туганнарына яки мәетне күмү урынына озата баручыларга бирү өчен нигез булып тора.

4.3. Һәлак булганнарның гәүдәләрен (калдыкларын) ташуны оештыру Һәлак булганнарның гәүдәләрен (калдыкларын) табу урыннарыннан моргка һәм мәетләрне саклау урынына һәм алга таба күмү (күмү) урыннарына алып бару кыска вакыт эчендә махсуслаштырылган автотранспорт белән, медицина хезмәткәрләре контролендә башкарыла.

Аксубай муниципаль районы территориясендә үз эшчәнлеген гамәлгә ашыручы оешмаларның азык-төлек чималын һәм азык-төлек продуктларын ташу өчен файдаланыла торган автотранспортыннан тыш, алдан түләмичә төзелгән шартнамәләр нигезендә автотранспорттан файдалану рөхсәт ителә.

Һәлак булганнарның гәүдәләрен (калдыкларын) йөртү өчен билгеләнгән Автотранспорт махсус җиһазландырылган булырга һәм тиешле билгеләргә (язуларга) ия булырга тиеш. Һәлак булганнарны (үлгәннәрне) күчереп йөртү һәм җирләү тәмамлангач, транспорт билгеләнгән тәртиптә кулланырга рөхсәт ителгән дезинфекция чаралары ярдәмендә мәҗбүри рәвештә дезинфекция узарга тиеш.

Дезинфекциядән соң автотранспортның санитар-эпидемиологик һәм дозиметрик контроле үткәрелә.

4.4. Һәлак булганнарны җирләү Төркемләп күмгәндә күмү индивидуаль каберләргә дә, үлгәннәрнең әлеге төркеме өчен гомуми каберләргә дә башкарылырга мөмкин. Ачык һәм ябык колумбарийларның "кайгы диварлары" нда көлләрне күмү индивидуаль куышларга башкарыла.

Төркемләп күмү хәрби һәм гражданнардан торган затлар төркеме өчен башкарылган очракларда, үлгәннәрнең бөтен төркеменә хәрби хөрмәт күрсәтелергә тиеш. Җирләү үлем турында медицина һәм дәүләт таныклыклары булганда һәм үлгән кешенең шәхесен идентификацияләгәннән (таныганнан) соң гына башкарыла ала.

Чит ил гражданнары һәлак булган очракта һәлак булганнарның калдыкларын күмү (репатриацияләү) мәсьәләләрен тиешле дәүләтләрнең илчелекләре яки консуллыклары белән килештерергә кирәк.

Шәхесләре ачыкланмаган затларны Эчке эшләр органнары карары нигезендә зиратларның махсуслаштырылган участокларында җирләү рөхсәт ителә.

Бу вакытта Кремация рөхсәт ителми, ул санитария кагыйдәләре һәм нормалары таләпләре буенча яки суд-медицина экспертизасының патологоанатомик тикшеренүләре нәтиҗәләре буенча кирәк булган очраклардан тыш.

Сәламәтлек саклау органы кремацияләнмәгән калдыкларны күмү халык өчен йогышлы куркыныч яисә эпидемия чыганагы булырга сәләтле булган очракларда кремация рәвешендә күмүне таләп итәргә хокуклы.

Деформацияләнгән яки җимерелгән гәүдәләрне күмгәндә суд-медицина яки генетик экспертизадан соң алар эретелгән табутларга яки санитар-эпидемиологик куркынычсызлыкны тәэмин итүче капсулаларга урнаштырылырга һәм күмү барышында ачылмаска тиеш.

Калдыкларны консервацияләү һәм бальзамировкалауны калдыкларны саклау суд-медицина, генетик, криминалистик экспертизалар үткәрү өчен кирәк булган ситуацияләрдә башкарырга киңәш ителә.

Димәк, берничә үлгән кешенең калдыкларын яки көлен бер табутта, капсулада яки урнада күмәргә ярамый.

Җирләгәннән соң 3 нөсхәдә акт төзелә, анда күрсәтелә::

а) җирләү датасы;

б) күмүнең теркәү номеры;

в) күмү участогының номеры;

г) күмелгәннәр саны;

д) һәр күмелгән кешегә үлем турында таныклыкның номеры һәм аны бирү датасы һәм аны биргән орган;

е) мәетнең теркәү номеры;

ж) һәлак булучының (вафат булучының)фамилиясе, исеме, атасының исеме;

з) аны табу адресы;

и) аның яшәү урынының адресы;

к) аның туган көне;

л) җенес.

Актның беренче нөсхәсе комиссиядә кала.

Актның икенче нөсхәсе Аксубай муниципаль районы Башкарма комитетының архив бүлегенә җибәрелә.

Актның өченче нөсхәсе Сәламәтлек саклау учреждениесенә җибәрелә. Һәлак булучыларның (вафат булучыларның) танылмаган гәүдәләрен җирләгәндә, аларны исәпкә алу, актта һәлак булучының (вафат булучының) фамилиясе, исеме, атасының исеме, яшәү урыны адресы, туган көне күрсәтелүдән тыш, шул ук тәртиптә башкарыла.

5. Санитар-эпидемиологик күзәтчелекне оештыру

Җирләү урыннарының торышына санитар-эпидемиологик күзәтчелек һәм экологик контроль кулланучылар хокукларын яклау һәм кеше иминлеге өлкәсендә күзәтчелек буенча федераль хезмәт һәм аның Россия Федерациясе субъектларында, муниципаль берәмлекләрдә һәм транспортта дәүләт санитар-эпидемиологик күзәтчелекне гамәлгә ашыру өчен Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән тәртиптә төзелгән территориаль органнары тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Санитария һәм экология мониторингын алып бару тәртибе кулланучылар хокукларын яклау һәм кеше иминлеге өлкәсендә күзәтчелек буенча Федераль хезмәт һәм аның территориаль органнары тарафыннан билгеләнә.

Җирләү урыннарын карап тотуга санитария һәм экология таләпләрен

бозган очракта җирле үзидарә органнары җирләү урынында эшчәнлекләрен туктатып торырга яки туктатырга һәм җирләү урынының әйләнә-тирә мохиткә һәм кеше сәламәтлегенә тискәре йогынтысын бетерү, шулай ук яңа җирләү урыннары булдыру буенча чаралар күрергә тиеш. Җирләү урыннарын мәсхәрә итү яки юкка чыгару Россия Федерациясе законнарында каралган җаваплылыкка китерә.

6. Хайваннар мәетләрен күмү үзенчәлекләре Гражданнар оборонасы буенча сугыш һәм тыныч вакытта хайваннар мәетләрен ашыгыч күмүгә бәйле бурычларны хәл итү максатларында гамәлгә ашырыла торган төп чаралар Россия Федерациясе Авыл хуҗалыгы министрлыгы тарафыннан расланган РД-АПК терлекчелек, кошчылык һәм җәнлекчелек объектларын ветеринария ягыннан яклау буенча Методик тәкъдимнәр таләпләре нигезендә гамәлгә ашырыла 3.10.07.01-09 29.12.2008 ел. Эшкәртү яки күмү (яндыру) өчен биологик калдыкларны илтеп җиткерү бурычы хуҗасына йөкләнә.

Биологик калдыклар булып:

хайваннар һәм кошлар, шул исәптән лаборатория мәетләре;

абортланган һәм үле туган бала;

базарларда, сәүдә оешмаларында һәм башка объектларда ветеринария-санитария экспертизасыннан соң ачыкланган ветеринария конфискатлары (ит, балык, терлекләрдән ясалган башка продукция);

хайваннардан алынган азык һәм азык булмаган чималны эшкәрткәндә табыла торган башка калдыклар.

Биологик калдыкларны эшкәртү юлы белән утильләштерәләр, биотермик чокырларда зарарсызландыралар, яндырып бетерәләр яки аерым очракларда махсус билгеләнгән урыннарга күмәләр.

Ветеринария хезмәте тарафыннан азык максатларында эшкәртүгә кертелгән терлек мәетләрен ветеринария-санитария заводларында, ит комбинатларының техник фабрикатлары цехларында,

терлекчелек хуҗалыкларының утильләштерү цехларында сортларга аералар һәм ваклыйлар. Биологик калдыкларны күмү өчен бүлеп бирелгән урыннарда (үләт базларында) бер яки берничә биотермик чокыр булырга тиеш.

Себер түләмәсе, котыру чире, эре мөгезле терлек чумасы, дуңгызларның африка чумасы, кош чумасы һ.б. китереп чыгаручылар белән зарарланган яки зарарланган биологик калдыкларны махсус билгеләнгән мәйданчыкларда урында яндыралар.

Хайваннарның мәетләрен яндыруны ветеринария белгече контролендә махсус мичләрдә яки җир траншеяларында (чокырларда) янмый торган органик булмаган калдык барлыкка килгәнче башкаралар.

Хайваннарның мәетләрен җир чокырларына күмү аерым очракларда, хайваннарның күпләп үлүе һәм аларны утильләштерү, яндыру яки зарарсызландыру өчен биотермик чокырларга ташу мөмкин булмаган очракта гына рөхсәт ителә, мәетләрне җиргә күмү дәүләтнең Баш ветеринария табибы карары белән генә рөхсәт ителә. Алга таба бу урында җирләүләр үткәрмиләр.

Хайваннарның мәетләрен сулыкларга, елгаларга һәм сазлыкларга, көнкүреш чүп контейнерларына ташлау һәм аларны чүплекләргә, чүп-чарны һәм калдыкларны күмү максаты белән утильләштерү полигоннарына чыгару тыела.

7. Кумәк күмүне оештыру эшләрен финанслау Хәрби конфликтлар барышында яисә шушы конфликтлар нәтиҗәсендә, шулай ук, кирәк булган очракта, Аксубай муниципаль районы территориясендә тыныч вакытның гадәттән тыш хәлләре нәтиҗәсендә һәлак булган кешеләр һәм хайваннар мәетләрен күмү чараларын финанслау Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә гамәлгә ашырыла.

Аксубай муниципаль районы
Башкарма комитетының
27.10.2025 № 306
карарына 2 нче кушымта

Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы территориясендә хәрби конфликтлар барышында яисә шушы конфликтлар нәтиҗәсендә, шулай ук, кирәк булган очракта, тыныч вакытның гадәттән тыш хәлләре нәтиҗәсендә һәлак булган кешеләр һәм хайваннар мәетләрен ашыгыч күмү комиссиясе турында нигезләмә

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Әлеге нигезләмә Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы территориясендә хәрби конфликтлар барышында яисә шушы конфликтлар нәтиҗәсендә, шулай ук, кирәк булган очракта, тыныч вакытның гадәттән тыш хәлләре нәтиҗәсендә һәлак булган кешеләр һәм хайваннар мәетләрен ашыгыч күмү комиссиясе турында (алга таба-Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы территориясендә) - Нигезләмә) хәрби конфликтлар барышында яисә шушы конфликтлар нәтиҗәсендә, шулай ук, кирәк булган очракта, Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы территориясендә тыныч вакытның гадәттән тыш хәлләре нәтиҗәсендә һәлак булган кешеләр һәм хайваннар мәетләрен ашыгыч рәвештә күмү комиссиясенең (алга таба - Комиссия) эш тәртибен билгели.

1.2. Комиссия хәрби конфликтлар барышында яки шушы конфликтлар нәтиҗәсендә, шулай ук, кирәк булган очракта, Аксубай муниципаль районы территориясендә тыныч вакытның гадәттән тыш хәлләре нәтиҗәсендә һәлак булган кешеләр һәм хайваннар мәетләрен күмү өлкәсендәге бурычларны хәл иткәндә идарә итүне һәм үзара хезмәттәшлекне оештыру өчен төзелә.

1.3. Комиссия үз эшчәнлегендә "гражданнар оборонасы турында" 1998 елның 12 февралендәге 28-ФЗ номерлы, "халыкны һәм территорияләрне табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән яклау турында" 1994 елның 21 декабрендәге 68-ФЗ номерлы, "Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы, 1996 елның 12 гыйнварындагы 8-ФЗ номерлы федераль законнарга таяна. "Күмү һәм җирләү эше турында", санитария кагыйдәләре һәм нормалары белән СанПин 2.1.3684-21 "шәһәр һәм авыл җирлекләре территорияләрен, су объектларын тотуга санитария-эпидемиология таләпләре, эчәргә яраклы суга һәм эчәргә яраклы су белән тәэмин итүгә, атмосфера һавасына, туфракка, торак урыннарга, җитештерү, җәмәгать урыннарын эксплуатацияләүгә, санитар-эпидемиягә каршы (профилактик) чараларны оештыруга һәм уздыруга" Россия Федерациясе дәүләт баш санитария табибының 2021 елның 28 гыйнварындагы 3 номерлы карары, техник җайга салу һәм метрология буенча Федераль агентлыкның 13 2021

елның сентябре no 950-ст "ГОСТ Р 42.7.01-2021 раслау турында "гражданнар оборонасы. Сугыш һәм тыныч вакытта мәетләрне ашыгыч күмү", Россия гадәттән тыш хәлләр министрлыгының 2008 елның 14 ноябрендәге 687 номерлы "муниципаль берәмлекләрдә һәм оешмаларда гражданнар оборонасын оештыру һәм алып бару турындагы нигезләмәне раслау турында"гы боерыгы белән.

1.4. Комиссия һәм аның составы турындагы нигезләмә Аксубай муниципаль районы Башкарма комитеты карары белән раслана.

1.5. Комиссия эшчәнлегендә катнашу өчен Аксубай муниципаль районы Башкарма комитетының, ведомство буйсынуындагы оешмаларның һәм учреждениеләрнең вазыйфаи затлары, коммуналь хуҗалык оешмаларының, сәламәтлек саклау органнарының, эчке эшләр органнарының, гадәттән тыш хәлләр министрлыгы органнарының җитәкчеләре һәм белгечләре (килешү буенча), хәрби комиссариат һәм башка органнар вәкилләре җәлеп ителергә мөмкин.

2. Комиссиянең төп бурычлары һәм функцияләре

Комиссиянең төп бурычлары һәм функцияләре булып:

хәрби конфликтлар барышында яки шушы конфликтлар нәтиҗәсендә, шулай ук, кирәк булган очракта, Аксубай муниципаль районы территориясендә тыныч вакытның гадәттән тыш хәлләре нәтиҗәсендә һәлак булган кешеләр һәм хайваннар мәетләрен күмү өлкәсендәге проблемаларны хәл итү өчен тәкъдимнәр эшләү; алдан, тыныч вакытта, санитар-эпидемиологик таләпләрне үтәп, Күмү урыннарын билгеләү;

мәетләрне ашыгыч күмү буенча чаралар үткәрү өчен чаралар запасын булдыру буенча тәкъдимнәр әзерләү;

мәетләрне ашыгыч күмү буенча чаралар үткәрү өчен чаралар запасын булдыруны контрольдә тоту һәм тикшерү;

мәетләрне ашыгыч күмү чараларын тәэмин итү өчен гражданнар оборонасы көчләрен булдыру буенча тәкъдимнәр әзерләү;

мәетләрне ашыгыч күмү чараларын тәэмин итү өчен гражданнар оборонасы көчләрен булдыруны контрольдә тоту һәм аларның әзерлеген тикшерү;

хәрби конфликтлар барышында яисә шушы конфликтлар нәтиҗәсендә, шулай ук, кирәк булган очракта, Аксубай муниципаль районы территориясендә тыныч вакытның гадәттән тыш хәлләре нәтиҗәсендә һәлак булган кешеләр һәм хайваннар мәетләрен ашыгыч күмү чараларына җитәкчелек итү;

Аксубай муниципаль районы территориясендә хәрби конфликтлар барышында яисә шушы конфликтлар нәтиҗәсендә һәлак булган кешеләр һәм хайваннар мәетләрен күмү өлкәсендәге бурычларны хәл иткәндә оешмаларның үзара хезмәттәшлеген тәэмин итү; мәетләрне эзләү, аларны табу урыннарын теркәү, һәлак булганнарны чыгару һәм беренчел эшкәртү эшләренә җитәкчелек итү, аларны танып белүне һәм документлаштыруны оештыру;

законнарда билгеләнгән кагыйдәләрне үтәп, мәетләрне күмүгә җитәкчелек итү;

санитар-эпидемиологик күзәтчелек җитәкчелеге һәм оештыру.

3. Комиссиянең эш тәртибе

3.1. Комиссияне Аксубай муниципаль районы Башкарма комитеты җитәкчесе җитәкли. Комиссия рәисе булмаганда аның функцияләрен комиссия рәисе урынбасары башкара.

3.2. Комиссия Рәисе: комиссия эшчәнлегенә гомуми җитәкчелек итә; комиссия әгъзалары арасында вәкаләтләрне бүлә; Комиссия утырышларын үткәрүне тәэмин итә; Комиссия каравына чыгарылган мәсьәләләр буенча фикер алышуда катнаша, шулай ук күрсәтелгән мәсьәләләр буенча хәлиткеч тавыш хокукына ия була һәм кворумны билгеләгәндә исәпкә алына.

3.3. Комиссия Секретаре: кичекмәстән (яисә бер эш көненнән дә соңга калмыйча) комиссия әгъзаларына чираттагы утырышның көн тәртибе, датасы, вакыты һәм урыны турында хәбәр итә; комиссия утырышы беркетмәсен алып бара.

3.4. Комиссия әгъзалары карауга чыгарылган мәсьәләләр буенча фикер алышуда катнашалар, шулай ук күрсәтелгән мәсьәләләр буенча тавыш бирү хокукына ия булалар.

3.5. Комиссия утырышында аның әгъзаларының кимендә 2/3 өлеше катнашса, Комиссия утырышы тулы хокуклы дип санала.

3.6. Комиссия карарлары утырышта катнашучы комиссия әгъзаларының күпчелек тавышлары белән кабул ителә. Комиссия карары беркетмә белән рәсмиләштерелә.

Аксубай муниципаль районы
Башкарма комитетының
27.10.2025 № 306
карарына 3 нче кушымта

Аксубай муниципаль районы территориясендә хәрби конфликтлар барышында яки шушы конфликтлар нәтиҗәсендә, шулай ук кирәк булган очракта тыныч вакытның гадәттән тыш хәлләре нәтиҗәсендә һәлак булган кешеләр һәм хайваннар мәетләрен ашыгыч күмү буенча комиссия
составы

	Вазифа
Комиссия рәисе	Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Башкарма комитеты җитәкчесе-комиссия рәисе
Комиссия рәисе урынбасары	Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Башкарма комитеты җитәкчесенең икътисад буенча беренче урынбасары
Комиссия секретаре	Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Башкарма комитетының ЗАГС бүлеге башлыгы
Комиссия әгъзасы	Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районының "Финанс бюджет палатасы" МКУ рәисе
Комиссия әгъзасы	"Аксубай үзәк район хастаханәсе" ДАССУ баш табибы (килешү буенча)
Комиссия әгъзасы	Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районында авыл хуҗалыгы һәм азык-төлек идарәсе башлыгы (килешү буенча)
Комиссия әгъзасы	"Аксубай районы дәүләт ветеринария берләшмәсе" ДБУ җитәкчесе (килешү буенча)
Комиссия әгъзасы	Россия гадәттән тыш хәлләр министрлыгының Татарстан Республикасы буенча Баш идарәсе ГПС ФПСның 102 ПСЧ 11 ПСО башлыгы (килешү буенча)
Комиссия әгъзасы	Россия Эчке эшләр министрлыгының муниципальара бүлеге башлыгы (килешү буенча)
Комиссия әгъзасы	Татарстан Республикасы Чирмешән һәм Аксубай районнары хәрби комиссары (килешү буенча)